

JAN BOERGTOEL

Laaghangend fruit

Sommige kranten zweren bij laaghangend fruit, want makkelijk te oogsten maakt ze extra happig, de kwetsbaarheid maakt hun verhalen extra sappig en als het gaat om sappig blinken ze graag uit.

Zo lees je veel wat om hun korte metten vraagt, dus allerhande boontjes komen om hun loontjes: patiënten, vluchtelingen, burgemeesterszontjes, een lynchpartij in druk is doorgaans snel geslaagd.

Leve de oplage en nergens mee begaan!
Maar uit een ver verleden zwelt *Strange fruit* weer aan...

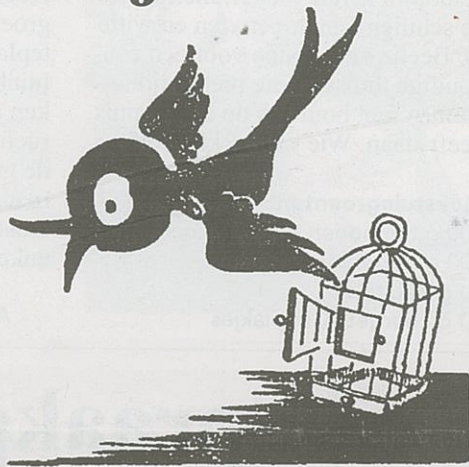
Gewoon: blij

Volgende week begint het. Ik neem tenminste aan dat ze in het Limburgse Mesch noch in het naburige Noorbeek vergeten zijn dat zij respectievelijk het eerste kerkdorp en de eerste gemeente van Nederland waren die door de geallieerden werden bevrijd. Op 12 september 1944. En dat dat gevierd en herdacht moet worden, zeker in een kroonjaar als het 75ste. Op 11 juni 2020 zullen ze dat op Schiermonnikoog als laatste van Nederland doen.

Als de Hongerwinter voorbij is en de lokale kranten geen twee pagina's meer tellen maar liefst vier, krabbelt ook de middenstand weer op. Het is belangrijk te laten weten dat je nog steeds in zaken bent. Zoals drogisterij De Pelikaan dat doet in Haarlem: *In de oorlog hebben wij/ steeds ons best gedaan/ Komt nu ook met de vrede/ bij De Pelikaan.*

Er mag weer Nêerland's bloed door de aderen van de middenstandsrijmers vloeien. Slechts een enkeling doet moeite Tollens te evenaren met een rijm als: *Al de dagen onzer plagen/ Gaan ten eenemaal voorbij/ Uit dit duister rijst de luister/ Van een nieuwe heerschappij.* Niet slecht voor de kruidenierswinkels in Heemstede in samenwerking met een brood- en banketbakkerij in Haarlem (12 mei 1945).

Nederland was 'vrij'. Op dat woord kan volop gerijmd worden (dwingelandij, barbarij, slavernij) en dat gebeurt ook wel, maar het overgrote deel houdt het eenvoudiger, of eigenlijk klantvriendelijker: Nederland was gewoon 'blij'. En blijer dan in deze advertenties is Nederland nooit meer geworden. Kruidenier Otter uit Heerenveen: *Nêerland vrij/ Allen blij!/ Straks koopt U weer/ Otter's Koffie en*

Deez' vogel zingt
(zijn liedje blij).

Hij is van tralies
(nu weer vrij).

Ook „de Pauw” is aan den
(druk ontkomen).

Laat nu weer verven
(of wel stoomen!)

**„DE PAUW”
STOOMEN EN VERVEN**

Thee/ Want U weet: die gaat ermee.

Schoenpoetsfabrikant Erdal hield het nog korter met zijn product 'gemaakt door Nederlandsche menschen': *Wij leven vrij/ Wij leven blij/ De oorlog is voorbij.* En deze: *Oh wat zijn wij heden blij/ Holland is nu eindelijk vrij/ Straks is er boter, kaas en ei/ Bij Meiland weer in bonte rij* (12 mei 1945). In juni 1945 bood Metropole in de Sarphatistraat in Amsterdam sigaren aan van 'exclusieve vooroorlogse tabak', onder het motto *Heeënd en vrij/ Gansch Neerland blij.*

Slechts een enkeling berijmde het realistischer. Stoffenhandelaar Heering uit het Gelderse Oene bijvoorbeeld in het regionale advertentieblad: *Al is de verkoop tijdelijk nihil/ De Vrede brengt opnieuw textiel.*

ED SCHILDERS

Whoopee!

Het lied viel, toen het in 1928 als thema van de Broadway-musical *Whoopee* fungeerde, op vanwege een voor die tijd zeldzaam hoog olala-gehalte. Ook toehoorders die niet wisten dat de uitdrukking *makin' whoopee* betrekking heeft op de liefdesdaad, konden zulks op basis van de tekst vermoeden: *'Another bride, another June / Another sunny honeymoon/ Another season, another reason / For makin' whoopee.'* De evergreen werd een van de populairste succesnummers uit *The Great American Songbook*, een verzameling van 250 toppers uit de Amerikaanse jazz en lichte muziek uit de twintigste eeuw, voornamelijk afkomstig uit musicals en Hollywoodfilms.

Wereldwijd worden jazzvocalisten geacht deze 'standards' met de ogen dicht te kunnen vertolken, liefst door een eigen draai aan de interpretatie te geven, waardoor oud weer zo goed als nieuw klinkt. Dr. John transformeerde *Makin' Whoopee* in een pittige bluesstamper, Michelle Pfeiffer zong het in *The Fabulous Baker Boys*, kronkelend van wellust op de vleugel van haar begeleider, Ray Charles ontketende tijdens een fameuze live-opname uit 1964 de slappe lach door de inhoud in de ik-vorm op zichzelf te betrekken. Pepsi verwerkte *Makin' Whoopee* in een tv-spot.

De nazi's lanceerden via de korte golf een parodie om verwarving te stichten bij luisteraars in Engeland en de Verenigde Staten: *'Another war, another profit / Another Jewish business trick.'* Yoko Ono plagieerde het in haar *I'm Your Angel* en moest de rechthebbenden met een flink bedrag schadeloos stellen.

Op YouTube staat de verfilming waarmee musicalster Eddie Cantor (1892-1964) zichzelf schalks lachend en rollend met de ogen de onsterfelijkheid in zong. Zijn ode op het genot van 'makin' whoopee'

neemt bij hem echter een grimmige wending als in het derde couplet de harde realiteit ter sprake komt. Nadat de wittebroodsweken zijn verstreken, staat menige bruidegom af te wassen en uiteindelijk luiers te verschonen. *'That's what you get, folks, for makin' whoopee.'* Het pril geluk verliest zijn glans, meneer is veelvuldig de hort op, zijn echtgenote verdenkt hem ervan dat hij elders aan 'makin' whoopee' doet.

Dat het sprookje in een echtscheiding eindigt, wordt in de uitvoering van Ella Fitzgerald en vele anderen achterwege gelaten. Meneer moet van de rechter meer alimentatie betalen dan hij verdient: *'He doesn't make much money, only a five thousand per / Some judge who thinks he's funny / Says: "You'll pay six to her".'* Omdat bij ontduiking van de betalingsplicht de deur naar de gevangenis zal openzwaaien, adviseert de rechter: *'You'd better creep her, I think it's cheaper / Than makin' whoopee.'* De oerversie van tekstschrijver Gus Kahn (1886-1941, vier echtscheidingen) liet van het instituut huwelijk weinig heel (*'Weddings make a lot of people sad', 'Here comes the bride / Another victim at her side'*), maar deze observaties waren te zwart om stand te houden en werden geschrapt.

In Nederland zette Edwin Rutten het lied in 1967 op de plaat. Hij maakte er in een arrangement van Rogier van Otterloo (met bedwelmende saxofoonsolo's van Piet Noordijk en Herman Schoonderwalt) een nummer van dat heftig de pan uit swingt. De tekst van Harrie Geelen is erg om te lachen, maar te eigenzinnig om van een vertaling te kunnen spreken: *'Ze is haar vader allang de baas / Geloof allang niet meer in Sinterklaas / Komt ze buiten / Dan hoor je 't fluiten: / O wat een snoepie.'*

RUDIE KAGIE

Michelle Pfeiffer zingt *Makin' whoopee* in *The Fabulous Baker Boys*.